

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **D. G.** ,

skazanej z art. 300 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 9 maja 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 533/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej z dnia 1 marca 2023 r., sygn. akt III K 149/22,

**uchyla wyrok w zaskarżonej części - utrzymującej w mocy
rozstrzygnięcie o środку probacyjnym zawarte w pkt 2 i
przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Bielsku
– Białej do ponownego rozpoznania
w postępowaniu odwoławczym.**

Paweł Kołodziejcki Igor Zgoliński Marek Siwek

UZASADNIENIE

D. G. została oskarżona o to, że:

1. w okresie od dnia 19 sierpnia 2020 r. do dnia 6 października 2020 r. w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. X Co 382/20, nadającego klauzulę wykonalności Aktowi Notarialnemu rep. A nr NR [...] z dnia 12 lutego 2020 roku, na mocy którego D. G. zobowiązała się do zapłaty na rzecz B. Sp. z o. o. kwoty 395.377 zł, uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela B. Sp. z o. o., w ten sposób, że ukrywała majątek zagrożony zajęciem w trakcie postępowania egzekucyjnego o sygn. Km 89/20, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. M.N. w postaci własności 1/3 udziału nieruchomości o numerze Księgi Wieczystej BB1 B/[...]/6 przysługujący jej na podstawie dziedziczenia po zmarłych rodzicach zgodnie z Aktami Poświadczenia Dziedziczenia o numerach [...] i [...] z dnia 26 czerwca 2019 r., a następnie w dniu 6 października 2020 r. w Kancelarii Notarialnej Aktem Notarialnym Darowizny rep. A nr [...] darowała swojemu bratu K. A. i swojej siostrze M. Z. po połowie całego posiadanego udziału w wyżej wskazanej nieruchomości, to jest za przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.,
2. w dniu 2 lutego 2021 r. w B., działając w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt X Co 382/20, nadającego klauzulę wykonalności Aktowi Notarialnemu rep. A nr NR [...] z dnia 12 lutego 2020 r., na mocy którego D. G. zobowiązała się do zapłaty na rzecz B. Sp. z o. o. kwoty 395 377,00 z, uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela B. Sp. z o. o., w ten sposób, że ukrywała majątek zagrożony zajęciem w trakcie postępowania egzekucyjnego o sygn. Km 89/20 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. M.N., w postaci połowy kwoty 449.000 zł, uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości objętej Księgi Wieczystej BB1B/[...]/3 wchodzącej w skład wspólności małżeńskiej, która to kwota została w całości przekazana na rachunek bankowy nr [...] prowadzony wyłącznie dla męża S. G. wiedząc o tym, że rachunki bankowe prowadzone dla niej są zajęte dla niej w trakcie

postępowania egzekucyjnego o sygn. Km 89/20, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. M.N., czym uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela B. Sp. z o. o., to jest o przestępstwo określone w art. 300 § 2 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej z dnia 1 marca 2023 r., sygn. III K 149/22, oskarżona została uznana za winną popełnienia zarzucanych jej czynów wyczerpujących ustawowe znamiona występku z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i z art. 300 § 2 k.k., przyjmując, że dopuściła się ich działając w warunkach ciągu przestępstw i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z 57b k.k. i art. 91 §1 k.k. wymierzono jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone na okres 5 lat próby; na podstawie art. 72 § 1 pkt 8 k.k. oskarżona została zobowiązana do wykonania orzeczenia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt X Co 382/20, nadającego klauzulę wykonalności Aktowi Notarialnemu rep. A nr NR [...] z dnia 12 lutego 2020 r. w terminie 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia; nadto orzeczono w przedmiocie kosztów procesu.

Obrońca oskarżonej wywiódł od powyższego wyroku apelację. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7, 167, 170, 201, 366, 410 k.p.k. poprzez:
 1. jednostronną na niekorzyść oskarżonej ocenę zebranego materiału dowodowego, zaniechanie czynności zmierzających do wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy poprzez oddalenie wniosków dowodowych obrońcy o przesłuchanie świadków S. G., P. G., A. G., A. Ż. co do okoliczności mających istotne znaczenie dla ustalenia stanu świadomości oskarżonej, zdolności do rozpoznania znaczenia czynu, wyczerpania znamion ustawowych czynu,
 2. nierozpoznanie wniosku dowodowego obrońcy o dopuszczenie dowodu z dokumentu - treści pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego w sprawie sygn. X Co 382/20, co skutkowało wadliwym uznaniem sprawstwa oskarżonej,

3. błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku, poprzez przyjęcie, że postanowienie Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, sygn. akt X Co 382/20, o nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu jest orzeczeniem sądowym podlegającym ochronie w rozumieniu art. 300 § 2 k.k. w sytuacji, gdy orzeczenie to jest deklaratoryjne i nie nakłada na oskarżoną żadnych obowiązków.
4. alternatywnie - obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonej, tj. art. 300 § 2 k.k. poprzez błędne jego zastosowanie w sytuacji, gdy z ustalonego stanu faktycznego sprawy wynika, że oskarżona nie wyczerpała ustawowych znamion tego czynu.

W konsekwencji skarżący wniósł o przeprowadzenie dowodów wnioskowanych w postępowaniu przed sądem I instancji, finalne uniewinnienie oskarżonej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I Instancji.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. VII Ka 533/23, zaskarżony wyrok sądu I instancji został utrzymany w mocy.

Od powyższego orzeczenia kasację na korzyść skazanej w części dotyczącej utrzymania w mocy rozstrzygnięcia o środku probacyjnym (pkt 2) wywiódł w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej, zainicjowanej apelacją obrońcy oskarżonej i utrzymaniu w mocy rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2 części dyspozytywnej wyroku sądu meriti pomimo tego, iż było ono obarczone rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 70 § 1 k.k., polegającym na orzeczeniu wobec D. G. środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary 8 miesięcy pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 5 lat w sytuacji, gdy przepis ten przewiduje możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary na okres nie dłuższy niż 3 lata, co powodowało rażącą niesprawiedliwość wyroku w tym zakresie.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bielsku-Białej do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. Słuszne było twierdzenie, że utrzymanie w mocy wyroku przez sąd II instancji było wadliwe. Sąd ten nie dostrzegł, że zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem prawa karnego materialnego.

Skazanej wymierzona została kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat. Tymczasem, zgodnie z art. 70 § 1 k.k. zawieszenie wykonania kary następuje na okres próby, który wynosi od roku do 3 lat. Ten przepis stanowił podstawę prawną rozstrzygnięcia o środku probacyjnym. Mając na względzie fakt, że Kodeks karny zawiera regulacje określające także szersze granice czasowe warunkowego zawieszenia wykonania kary, uznać jednakowoż trzeba, że w realiach niniejszej sprawy ich faktyczne podstawy się nie zmaterializowały. Nie było możliwe orzeczenie dłuższego okresu próby, o którym mowa w art. 70 § 2 k.k., bądź w art. 60 § 5 k.k. W myśl art. 70 § 2 k.k. w wypadku zawieszenia wykonania kary wobec sprawcy młodocianego oraz sprawcy, który popełnił przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, okres próby wynosi od 2 do 5 lat. Natomiast przepis art. 60 § 5 k.k. normuje sposób nadzwyczajnego złagodzenia kary w wypadkach określonych w art. 60 § 3 i 4 k.k. i przewiduje możliwość warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności do lat 5 na okres wynoszący do 10 lat, jeżeli sąd uzna, że pomimo niewykonania kary sprawca nie popełni ponownie przestępstwa. Żadna z tych sytuacji nie zachodziła w analizowanej sprawie.

Bezsporne pozostaje, iż obraza art. 70 § 1 k.k. z natury rzeczy stanowi rażące naruszenie prawa. Wpływ tego uchybienia na treść wyroku jest ewidentny, bowiem w następstwie uchybienia doszło do warunkowego zawieszenia wykonania kary

orzeczonej wobec oskarżonej na okres próby przekraczający górną granicę zakreśloną w ustawie.

Słusznie wskazał autor kasacji, że dokonując kontroli odwoławczej Sąd Okręgowy nie dostrzegł powyższego uchybienia pomimo, że ingerencja w ten fragment zaskarżonego orzeczenia (pkt 2) była uzasadniona i konieczna stosownie do obowiązku określonego w art. 440 k.p.k. Jej konsekwencją powinna być modyfikacja zaskarżonego wyroku w taki sposób, by odpowiadał obowiązującym normom prawa materialnego, a więc takiego określenia okresu obowiązywania środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności, aby odpowiadał granicom czasowym zakreślonym przez ustawodawcę w dyspozycji art. 70 § 1 k.k. Powyższe zostało dostrzeżone dopiero na etapie sporządzania pisemnego uzasadnienia wyroku, z którego wynika, iż już po wydaniu wyroku Sąd Okręgowy dostrzegł, że ustalony względem oskarżonej w pkt 2 okres próby przekraczał okres wskazany w art. 70 § 1 k.k. (k. 677). Mając na uwadze powyższe uznać należy, że Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej nie spełnił wszystkich wymogów stawianych mu przepisem art. 433 § 1 k.p.k., określającym zakres kontroli odwoławczej. Zaniechanie stosownej korekty wyroku i utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia skutkowało tym, że zaskarżony kasacją wyrok w części utrzymującej w mocy pkt 2 wyroku sądu I instancji dotknięty był uchybieniem noszącym cechy rażącego oraz niewątpliwie rzutującym na treść wyroku w sposób niekorzystny dla skazanej (art. 523 § 1 k.p.k.).

Z tych względów rozpoznanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia od tego orzeczenia skutkować musiało uchyleniem orzeczenia w zaskarżonej części, w celu konwalidowania istotnej obrazy prawa materialnego w ponownym postępowaniu odwoławczym.

[J.J.]

[ms]

Paweł Kołodziejcki Igor Zgoliński Marek Siwek